

MOR ÇATI
Kadın Sığınağı Vakfı
2015 Yılı
6 Aylık Faaliyet Raporu

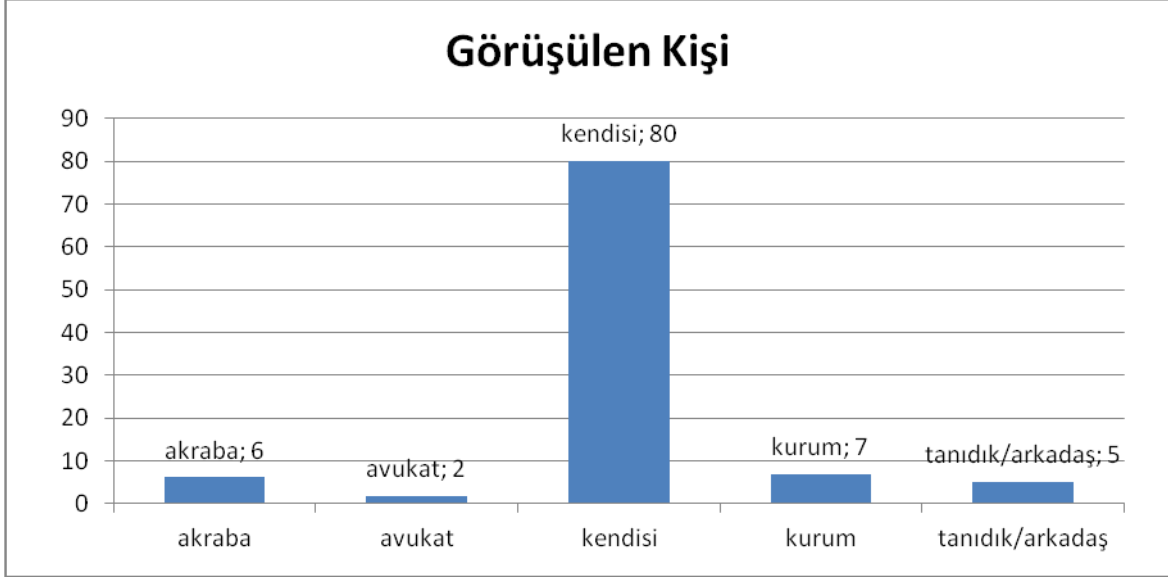
DAYANIŞMA MERKEZİ ÇALIŞMALARI

Mor Çatı, kuruluşunun 25. yılında, dayanışma merkezinde ve sığınağında şiddete maruz kalan kadınlarla ve çocuklarla dayanışmayı sürdürüyor. Şiddetsiz hayatlar kurmak için mücadele eden kadınlar, Mor Çatı'dan aldıkları sosyal, psikolojik ve hukuki desteklerle güçleniyor.

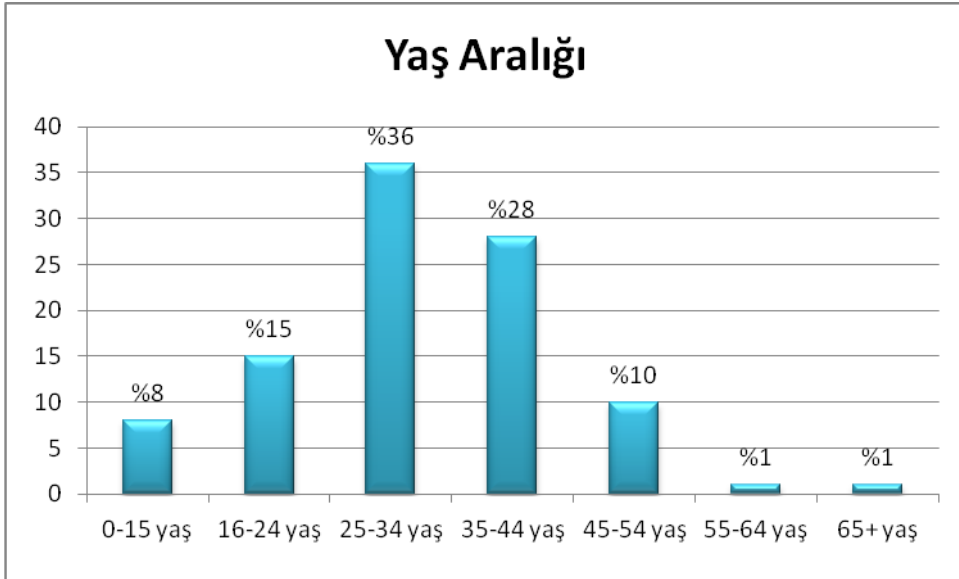
2015 yılının ilk 6 ayında Mor Çatı Dayanışma Merkezi'ne başvuran 370 kadın ve çocukla, 724 görüşme yapıldı. Kadınlar Mor Çatı'yı en çok İstanbul'dan aradılar (%73). Yurtdışında yaşayan kadınlar da destek almak için Mor Çatı'ya ulaştı (%2). Görüşmelerin %80'i telefonla yapılırken bir bölümü de e-posta üzerinden gerçekleşti. Gerekli durumlarda ise yüz yüze görüşme yapıldı.

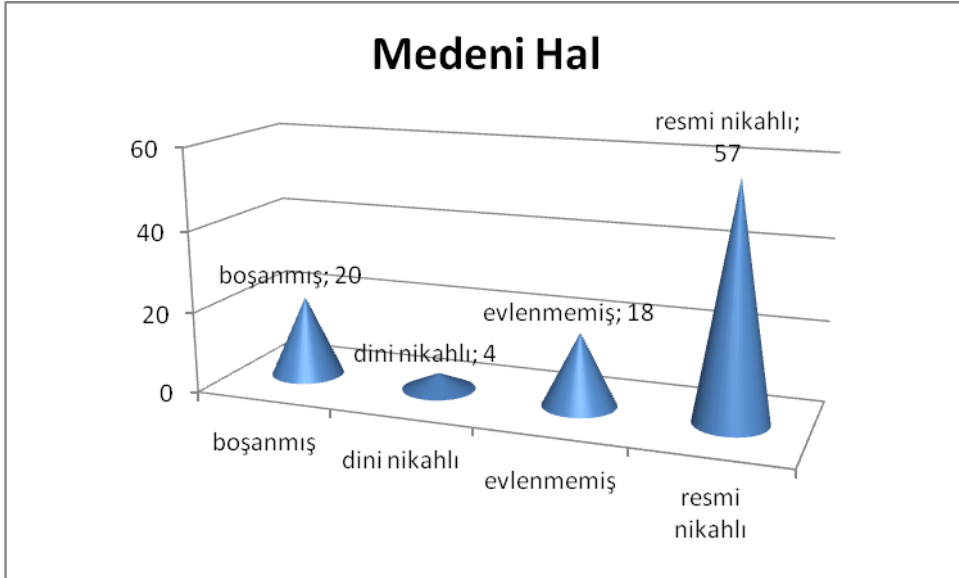
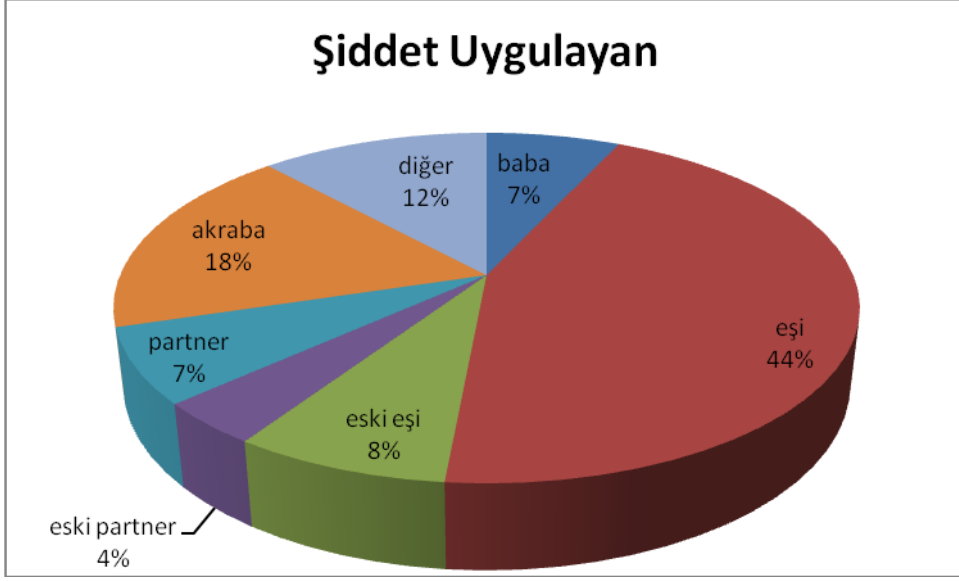
Dayanışma merkezinde yapılan görüşmelerin %80'i kadınların kendisiyle gerçekleşti. Bazı durumlarda, kadının yerine akraba, tanıdık/arkadaş, kurumlar, avukatlar da Mor Çatı'yı aradı. Kadınların ihtiyaçlarını daha doğru anlamak ve karşılıklı güçlenmeyi sağlamak için, imkânlar elveriyorsa kadınla görüşme yapmak talep edildi.

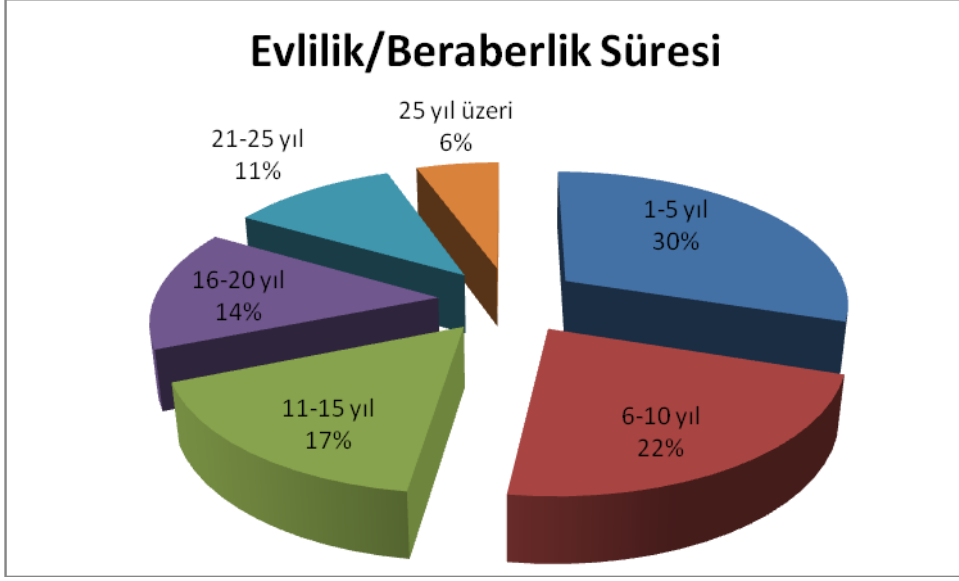
Şiddete maruz kaldığı için Mor Çatı'dan destek alan kişilerin yaşları 0-80 yaş aralığındaydı. Destek verilenlerden %8'i 15 yaşından küçük çocuklardı. En çok 25-34 yaş aralığındaki kadınların şiddetten uzaklaşmak için Mor Çatı'dan destek istediği görüldü (%36).

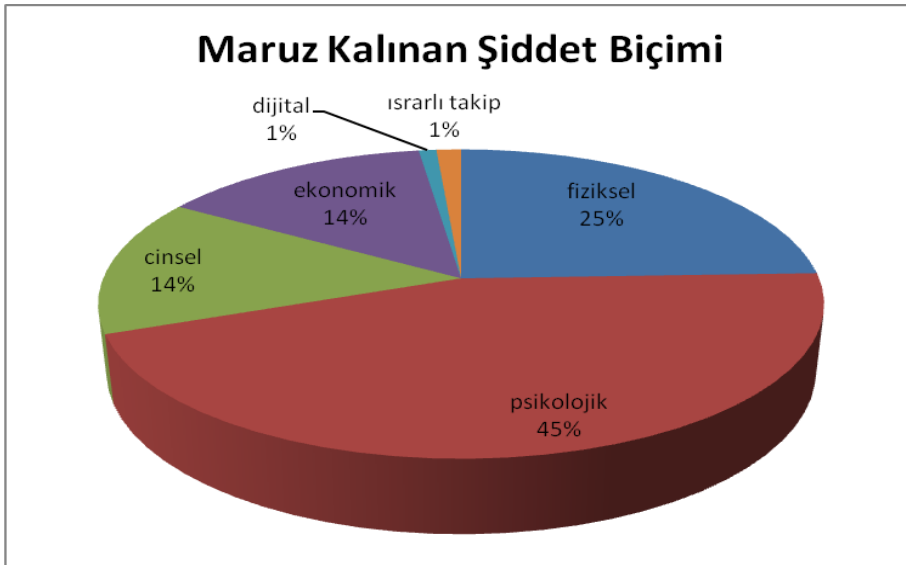
Mor Çatı'ya başvuran kadınların çoğu, resmi nikâhlı evliydi. Kadınlar en çok eşlerinden şiddet gördüklerini belirttiler. Şiddet uygulayanların çoğu kadınların ailelerindeki erkekler ya da partnerleri olduğu belirtildi. Görüşme yapılan kadınların sadece %12'si diğer erkeklerin şiddetine maruz kaldığı görüldü.

Başvuran kadınlardan evli olanların %30'u 1 ila 5 yıl arasında evli olduğunu söyledi. Kadınların %22'si ise 6 ila 10 yıl arasında evliydi.

Kadınların en çok maruz kaldıkları şiddet biçimi psikolojik şiddet olduğu görüldü. Yaygın olarak paylaşılan psikolojik şiddet biçimleri; hakaret etme, tehdit etme, aşağılama, küfür etme gibi şiddet biçimleri oldu. Görüşme yapılırken dile getirilen şiddet türlerinin dörtte biri fiziksel şiddetti. Kadınların bazıları fiziksel şiddet nedeniyle geçici olarak yaralanmış, bazıları ise kalıcı olarak sakatlanmıştı. Yaygın olarak görülen bir diğer şiddet biçimi de ekonomik şiddet. Kadınların maaşına el koyma, çalışmalarına izin vermeme, kadının adına kredi çekip borçlandırdıktan sonra bunu bir tehdit aracı olarak kullanma en yaygın görülen ekonomik şiddet biçimleri oldu. Cinsel şiddete maruz kalan kadınlar, evlilik içinde ve dışında tecavüz, taciz, cinsel olarak aşağılanma gibi cinsel şiddet biçimlerine maruz kalmaları nedeniyle destek aldılar.

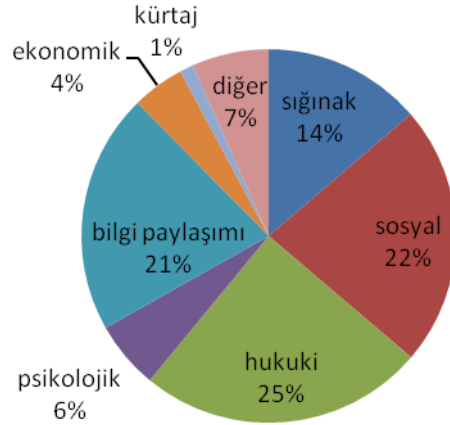
Kadınların en çok ihtiyaç duyduğu desteğin, sosyal ve hukuki hakları konusunda bilgi edinmek olduğu görüldü. Mor Çatı ile iletişime geçen kadınlar, içinde buldukları şiddetten uzaklaşmak için ihtiyaç duydukları desteklerin yanı sıra, haklarından faydalanmak istediklerinde karşılımları çıkan zorluklarla ilgili yapabilecekleri konusunda da bilgi aldılar. Kolluk, mahkeme, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı gibi kurumlar başta olmak üzere, şiddete karşı mücadelede etkin görev ve sorumluluk alması gereken kurumlarda yaşanan aksaklıklar ve zorluklar dile getirildi. Bazı kadınların sadece yaşadıklarını paylaşmak ihtiyacı ile başvuruda bulunduğu görüldü. Kadınların %14'ü sığınak desteği için Mor Çatı'ya başvurdu.

2015 yılının ilk 6 ayında başvuruların paylaştıkları deneyimlerde, kadından yana olmayan uygulamalara en çok Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı kurumlarda verilen hizmetlerde rastlandı. Bu uygulamalar, 12 yaşından büyük erkek çocuklarının sığınaklara alınmaması, sığınaklarda kalan kadınların kaldıkları süre içinde gerekli sosyal hizmeti alamaması, sığınak çalışanlarının kötü davranması, kadın ve çocukların sağlıklı bir şekilde yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli olan hijyen koşullarının sağlanmıyor olmasıydı. Bunun yanı sıra, sığınaktaki yaşamda, sığınağa gitmeden ya da sığınaktan çıktıktan sonra güvenlik için yapılması gereken gizli kayıt ile ilgili eksiklikler nedeniyle, kadın ve çocukların hizmet aldıkları hastane ya da okul bilgilerinden şiddet uygulayan tarafından buldukları görüldü.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı kurumların yanı sıra sıklıkla başvuru alan kolluk biriminde de kadından yana olmayan uygulamalara rastlandı. Kollukla ilgili bildirilen yanlış ve eksik uygulamalar arasında kadınlar karakola başvurduğu halde hiçbir işlem yapılmaması, kolluk görevlilerinin kadını suçlayıcı davranışlarda bulunması ve şiddet uygulayan ile şiddete maruz kalan kadınlar arasında arabuluculuk yapması gibi uygulamalar vardı.

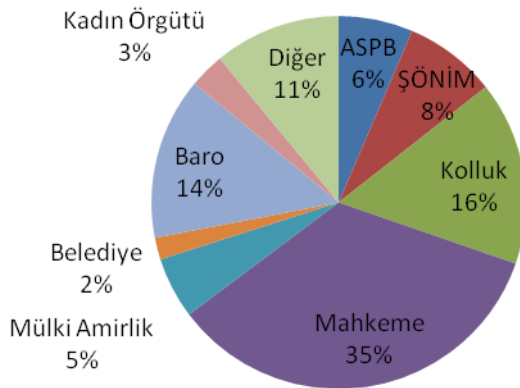
Yasal haklarından faydalanmak isteyen kadınlar, şiddet uygulayanlarla ilgili takipsizlik kararı verilmesi, dava açılma bile şiddet uygulayanların ceza almamaları, savcı ve hâkimlerin kadınlarla ilgili yargılayıcı ifadeler kullanması ve davranışlar göstermesi gibi hukuki süreçlere dair deneyimlerini de paylaştı. Dayanışma merkezine başvuran kadınların deneyimleri, 6284 Sayılı Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine İlişkin Kanun'un uygulayıcılar tarafından yeterince bilinmemesi ya da keyfi olarak uygulanmamasından kaynaklı pek çok zorluk yaşandığını gösterdi.

İhtiyaç Duyulan Destek

İlk 6 ayda başvuran kadınlara yaşadıkları şiddet nedeniyle herhangi bir kuruma başvuruda bulunup bulunmadığı soruldu. Bir ya da birden fazla kuruma başvurduğunu söyleyen kadınların %35'inin boşanma veya ceza davası açmak ya da koruma kararı almak için mahkemeye başvurduğu görüldü. Şiddete maruz kalan kadınların başvurduğu diğer kurumlar kolluk, Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı diğer kurumlar oldu. 6284 Sayılı Kanun kapsamında pek çok yetkisi ve sorumluluğu bulunan mülki amirliklere başvurunun az olması ve mevcut başvuruların neredeyse tümünün maddi yardım talebiyle yapılmış olması dikkat çekti.

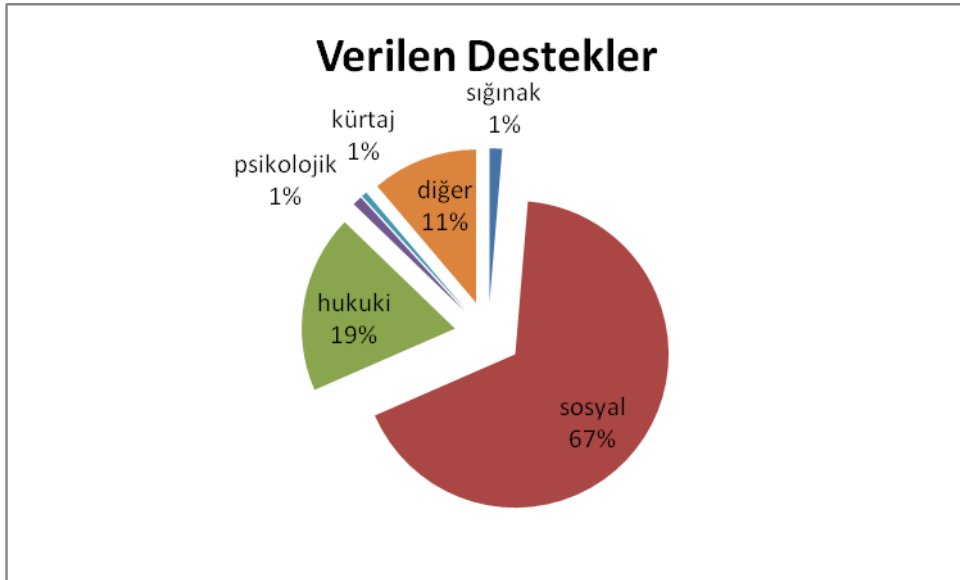
Başvurduğu Kurum

Mor Çatı'da kadınlar ve çocuklarla dayanışırken, maruz kaldıkları şiddete ilişkin deneyimlerini, kadından yana bir bakış açısıyla, şiddete sıfır toleransla dinleyerek, şiddet

yaşantısından çıkmak için ihtiyaç duydukları sosyal destek ağları ile ilgili bilgi verildi, sosyal inceleme raporları yazıldı, haklarına erişebilmeleri için ilgili kurumlarla görüşmeler yapıldı ve iş bulmak isteyen bazı kadınların işverenlerle buluşması sağlandı. Bunun yanı sıra, kadınlar ve çocukların ihtiyaç duydukları hukuki ve psikolojik destek Mor Çatı gönüllüsü avukat ve psikologlar tarafından sağlandı. İlk 6 ayda sığınağa ihtiyacı olan 11 kadın çocuklarıyla birlikte Mor Çatı'nın yürütmekte olduğu sığınağa yerleştirildi.

Mor Çatı, İstanbul'daki 37 devlet hastanesinde kürtaj yapılıp yapılmadığı bilgisini sormuş ve bununla ilgili raporu 3 Şubat 2015 tarihinde kamuya paylaştı. Bu raporda İstanbul'da sadece 3 devlet hastanesi tarafından kürtaj yapıldığı anlaşıldı. 2015'in ilk 6 ayında da kadınlar sağlıklı, ücretsiz kürtaj hakkına erişmekte güçlük yaşadıkları için Mor Çatı'ya başvurdu yasal kürtaj haklarından faydalanmaları sağlandı.

Mor Çatı, erkek şiddetinden kurtulmak için verdiği mücadelede desteğe ve güçlenmeye ihtiyaç duyan tüm kadınlarla dayanışma merkezi ve sığınakta dayanışmasını sürdürüyor.

SIĞINAK ÇALIŞMASI

Mor Çatı, 2015 yılının ilk altı ayında 25 kadın 24 çocuk olmak üzere toplam 49 kişiye sığınak desteği verdi. Bu dönemde 11 kadın ve 8 çocuk olmak üzere toplam 19 kişinin sığınak kabulü yapılırken, 12 kadın ve 13 çocuk olmak üzere toplam 25 kişi sığınağtan ayrıldı.

Sığınak kabulü yapılırken ve gerekli destekler sağlanırken kadınlar arasında, yaş, dil, din ve ırk ayrımı yapılmamasına özen gösterildi. Destek alan kadınların eğitim düzeyleri,

ilköğretimden üniversite mezununa kadar değişiklik gösterirken, yaş ortalaması 18-62 arasında değişti. Çocukların ise, 7- 17 yaş arasında değişiklik gösterdi. Ayrıca, anneleriyle birlikte gelen her yaşta erkek çocuk sığınakta kalabildi.

Kadınların ve çocuklarının sığınakta kalma süreleri, kadınların hedefleri doğrultusunda birlikte belirlendiği için çeşitlilik gösterdi ve her kadını kapsayan standart bir kalış süresi belirlenmedi.

Sığınakta Kalan Kadınların Mor Çatı'ya Başvurma Nedenleri:

- 8 kadın evlilikleri içerisinde kocalarından fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddet gördükleri için,
- 2 kadın çocukluğundan bu yana babasının annesine uyguladığı şiddete tanık olarak büyüdükleri ve daha sonra kendileri babaları tarafından fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddet gördükleri için,
- 1 kadın, babası tarafından cinsel istismara uğraması nedeniyle babasını şikayet etmesi sonucu babası ve babasının ailesi tarafından tehdit edilip can güvenliği sorunu yaşadığı için Mor Çatı sığınağında kalmışlardır.

Ekonomik şiddetin erkekler tarafından yoğun bir şekilde uygulandığı ilk altı aylık dönemde de görüldü. Bu şiddet türünün en çarpıcı örneği ise kadınların bilgileri dışında büyük miktarlarda borçlandırılması oldu. Mor Çatı sığınağında kalan bir kadın sığınağa geldikten sonraki güçlenme sürecinde, eşinin kendisi üzerine açtığı işyerinin vergi ve prim borcu gibi yasal zorunluluğu bulunan ödemeleri yapmayarak çok yüklü miktarda borçlandırıldığını öğrendi.

Sığınakta güçlenme:

6 aylık süre içerisinde 12 kadın beraberlerinde 13 çocukla birlikte sığınaktan ayrıldılar:

- 3 kadın sığınak yerinin gizliliği konusunda kural ihlali yapması nedeniyle hem kendilerinin hem de kalan kadın ve çocukların güvenliğinin riske girmemesi için sığınaktan ayrıldı. Kendileriyle dayanışmamız, Mor Çatı dayanışma merkezi üzerinden devam etmektedir.
- 1 kadın başka bir kente taşındı, işe girdi, ev tuttu, şiddetten uzaklaştı.

- 2 kadın ise daha güçlü olduğunu, şiddete “dur” diyebileceğini belirterek eski ortamına geri döndü.
- 1 kadın ise sorunlarını çözemedi çok kısa bir süre kalıp 2 çocuğu ile birlikte ayrıldı. Bir süre sonra Mor Çatı dayanışma merkezinden destek almaya devan etti.
- 4 kadın işe girdi, çocuklarıyla birlikte yeni ve bağımsız yaşamlar kurdu.
- 1 kadın ise, şiddet yaşantısından uzaklaşarak kendi anne-babasıyla yaşamaya başladı.

Sığınakta kadın, çocuk ve ergenlere sağlanan destekler:

Sığınakta kalan kadın, çocuk ve ergenlerle bireysel ve grup çalışmaları yürütülerek çok yönlü destek verildi. Sığınakta kalan her kadın düzenli olarak haftada en az bir kere sosyal çalışmacı ile görüştü. Bu görüşmelerde şiddetin mekanizmalarının tanınması ve yaşanan şiddetin kendi suçumuz olmadığını fark etmemiz güçlenmenin ilk adımıdır. Bireysel görüşmelerde şiddetten uzak bir yaşam kurabilmek için hedefler birlikte değerlendirilerek, bu hedeflerin hayata geçirilmesi için neler yapılması gerektiğine ve karşılaşılan zorluklara birlikte bakıldı.

2015 yılının ilk altı aylık döneminde aldıkları destekler ile

2 kadın baba ve dedesinden cinsel istismara uğrayan çocukları için dava açtı.

9 kadın 6284 Sayılı Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine İlişkin Kanun'dan yararlanarak koruma kararı çıkardı ve barodan adli yardım aldı.

7 kadın psikoterapi desteği aldı. Bazı kadınlar sığınaktan ayrıldıktan sonra da psikolojik destek almayı sürdürdüler.

Sığınak çalışması kadın ve çocukların, şiddetsiz bir ortamda barınma/sığınma ihtiyaçlarının karşılanmasının yanı sıra, aynı ortamda güçlenmeleri de hedeflemektedir. Evin günlük akışını planlamak, birlikte yaşamı güçlendirmek için düzenli ev toplantıları yapıldı. Yapılan toplantılar kadın ve çocukların şiddetsiz yöntemlerle sorun çözme becerilerinin geliştirmesine de katkı sundu.

Ayrıca bu dönemde, kadınlar, çocuklar ve sığınak çalışanları olanlar birlikte güçlenmeyi hedefleyip çeşitli grup etkinlikleri gerçekleştirdik. Dayanışmayı ve kurduğumuz iletişimi güçlendirmek için yaptığımız etkinliklerin bazıları birlikte piknik yapmak, grup oyunları oynamak, dans etmeye gitmek, haftada iki kez düzenli yin yoga yapmak oldu. Beyoğlu

Rotaract kulübünün organize ettiği makyaj kursu da sığınakta kalan kadınların katılmaktan keyif duyduğu bir etkinlik oldu.

Annelerinin güçlenmesinin çocukları olumlu etkilediği görüldü. Anne-çocuk iletişimini güçlendirmek aralarındaki işbirliğini artırmak, anne ve çocuğun şiddetle mücadeleyi bir “ekip” olarak yürütebilmelerini, kuracakları yeni hayatta karşılaşılabilecekleri sıkıntıları birlikte aşabilmelerini sağlamak için düzenlenen annelerle grup çalışmaları ve düzenli toplantılara bu dönemde de devam edildi.

Mor Çatı sığınağında çocuklar ve ergenlerin ayrı bir birey olduğu kabul edilerek her çocuk ile birebir görüşmeler yürütülür. Çocuk ve ergenlere bu ilk altı aylık dönemde ihtiyaçları doğrultusunda pedagojik ve psikolojik destek, eğitim desteği, okul değiştirme işlemlerinde refakat ya da görüşme desteği, eğitim ihtiyaçları için malzeme ve maddi destek, ders desteği, giysi desteği, aşı, homeopati ve benzeri sağlık desteği verildi. Psikolojik destek alan çocuk ve ergen sayısı 4 oldu.

Çocuk ve ergenlerin grup içerisinde sorumluluk alma, birey olma becerilerinin gelişmesine katkı sağlamak amacıyla etkinlikler düzenlendi. Tatil programı planlanarak orman gezileri ve deniz programları yapıldı. Beyoğlu Rotaract kulübü desteğiyle çocuklar anneleri ile birlikte Kidzania etkinliğine katılarak eğlenceli vakit geçirdiler.

Sığınak çalışanları:

Bu süre içinde sığınak çalışanları 2 vaka üzerine derinleşmek ve çalışmaları planlayıp kadınların hedeflerini gözden geçirmek için, psikologlarla süpervizyon çalışması yaptı. Bu çalışmaların dayanışma merkezi faaliyetleri ile koordinasyon içinde sürdürülebilmesi için sığınak ve dayanışma merkezi çalışanlarının katıldığı düzenli toplantılar gerçekleştirildi.

Almanya'dan 2, Hollanda'dan 1 olmak üzere 3 kişi gönüllü staj çalışması ile sığınak çalışmasına destek oldular.

Kadınların uygulamalarda yaşadıkları zorluklar:

Kadınlar sığınakta ve sığınak sonrasında kreş desteğine erişimde ve çocuk bakımı konusunda büyük sorunlar yaşadı. Kadınların iş hayatına girmelerinde en büyük engelin çocuk bakımı konusunda desteklenmemeleri olduğu görüldü. Tam gün kreş, anaokulu ve etüt olanaklarının son derece sınırlı ve var olanlara ulaşmanın da oldukça zor olduğunu bu dönem de

gözlemledik. Örneğin, bir kadın 8 yaşındaki çocuğunun bakımını karşılayacak desteğe erişemediği için birkaç defa işinden ayrılmak zorunda kaldı. Çocuk Hizmetleri İl Müdürlüğü'ne yönlendirdiğimizde kendisine verilen yanıt, 6 yaş üstü çocuklar için kreş ve etüt merkezi olmadığından hiçbir destek sunamayacakları oldu.

Çocuk ve ergenlerin şiddet uygulayan babalarının yerlerini tespit etmesini önleyecek okul kayıtlarının gizlenmesine ilişkin uygulamada bu dönemde de sıkıntılar yaşandı. Bir ergen katıldığı TEOG (Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş) sınav sonucunu e-okul sisteminde gizlilik ibaresi yer aldığı gerekçesi ile öğrenemedi. İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Bakanlığa bir dilekçe verilmesi için yönlendirme yapmanın ötesinde bir destek sunamadı. Bakanlıktan konuya ilişkin rapor tarihi itibarıyla henüz yanıt alınmamıştır. Lise giriş tercihlerinin yapılmaya başlandığı bu dönemde çocuğun yeni bir mağduriyet yaşamaması için girişimlerimiz devam etmektedir.

Sığınakta kalan kadınların güvenli bir şekilde oy kullanmasını sağlayacak gerekli yasal düzenlemeler yapılmadığı için birçok kadın bu haktan mahrum bırakılmaktadır. Mor Çatı sığınağında kalan bir kadın kendi gücü ve planlaması ile 7 Haziran'daki genel seçimlerde oy kullanabildi. 6284 Sayılı Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine İlişkin Kanun kapsamındaki koruma kararı ile birlikte polis merkezine giderek destek istedi ve güvenliği temin edilerek daha önce oy kullandığı okulda tekrar oy kullandı.

Kadınlar yasal hakları olan ekonomik desteklere başvurduklarında kurum çalışanlarının ayrımcı söz ve tutumlarına maruz kalabilmektedir. Eve çıkmak için hazırlık yapan bir kadın, iki çocuğu için, Beyoğlu Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne başvuru yaptığında, aldığı yanıt, “kadınlar buraya devletin parasını yemek için geliyor” oldu. Başka bir kadın 15 yaşında olan engelli oğlu için ev tahsisi talebinde bulunduğu anda, “devlet enayi mi size ev verecek, TOKİ'ye müracaat edip sıranı bekle” yanıtıyla karşılaştı.

6284 Sayılı Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine İlişkin Kanun 20 Mart 2012 tarihinden bu yana yürürlükte olduğu halde uygulamada sorunlar yaşandığı görülmektedir. Sığınakta kalan kadınların hiç biri bu kanun kapsamındaki geçici maddi desteğinden ve geçici sağlık tedbirinden yararlanamadı. Kanun kapsamında, Aile Mahkemelerine SGK kayıtlarının gizlenmesi talebi ile yaptıkları başvurular çoğu kez olumsuz sonuçlandı. Saldırganların SGK kayıtlarından iş yeri adres bilgisine rahatça ulaşabilmesi, kadınların güvenliğini tehdit etmekte, ayrıca sığınak yerinin deşifre olmasına yol açmaktadır. Kadınlar gizlilik kararını

mahkemenin hiçbir gerekçe göstermeden reddetmesine birkaç kez itiraz ederek bu gizlilik kararını alabildiler. Diğer bir sorun ise, Aile Mahkemeleri tarafından verilen bu kararı yürürlüğe koyacak organların belirsizliği oldu. SGK kayıtlarının gizlenmesinde yaşanan zorluklar nedeniyle, sığınakta kalan kadınlar daha çok kayıt dışı işleri tercih etmek zorunda kaldılar.

Sığıntaktan ayrılan kadınlar devlet kurumları tarafından çok istisnai durumlarda desteklenmektedirler.